

La versió de dretes de la Guerra Civil

Vicenç Navarro. Catedràtic de Polítiques Públiques de la Universitat Pompeu Fabra

Existeix una visió bastant generalitzada dins dels ambients intel·lectuals conservadors de què el conflicte de la Guerra Civil va ser un conflicte entre dos bàndols, cadascun amb les seves raons legítimes i morals a les quals no pot donar-se un ordre prioritari doncs ambdós bàndols eren o gaudien de la mateixa altura moral en la seva dedicació a Espanya. Dit en altres paraules, no hi van haver en la Guerra Civil ni bons ni dolents. Pensar el contrari és, segons tals autors, sostenir una interpretació maquiavèlica de la història en la qual hi ha bons i dolents. L'última versió d'aquesta equidistància és l'article de Juan José López Burniol, col·laborador assidu d'*El Periódico*, publicat en tal rotatiu (9/11/07) que en el seu article *Una Llei per a la Memòria* critica a la Llei de la Memòria Històrica aprovada pel Parlament de Catalunya, indicant que "tal projecte es basa en la divisió maniquea entre els republicans i els revoltats". L'autor, fill de colpistes (aclareix que parla "com a fill d'un de tants espanyols als quals aquesta llei es refereix com a revoltats" es queixa que la llei consideri als que van defensar la democràcia durant la República com els bons i als colpistes com els dolents. Per què, diu, es podrà nomenar carrers a Espanya per honrar a uns però no a uns altres? O, per què no, segons la mateixa lògica, al propi General Franco. Acaba l'autor dient que la memòria, (maniquea segons ell) a la qual es refereix la Llei no és la seva memòria. D'això no n'hi ha cap dubte doncs la memòria dels colpistes i la dels seus fills i néts és molt distinta a la dels vençuts i la dels seus fills i néts. Ja que em trobo entre aquests últims em sento en la necessitat de respondre a l'autor, i exposar al lector un punt de vista alternatiu, donant suport a la Llei de la Memòria Històrica, aprovada pel Parlament de Catalunya.

Però permetin-me que comenci amb el qüestionament del terme maniqueu per definir una versió historiogràfica d'un esdeveniment de gran rellevància com pot ser la II Guerra Mundial o la Guerra Civil. Em sembla propi d'un enorme relativisme ètic posar totes les forces i agents polítics i socials que van intervenir en aquells conflictes sota el mateix prisma valoratiu negant que hi haguessin

causes justes i causes injustes. Negar que les forces aliades que van vèncer al nazisme a Europa durant la II Guerra Mundial lluitaven en una causa justa en contra d'una causa injusta –el nazisme– és negar l'existència d'una estructura valorativa universal basada en el respecte a uns drets humans. No cal dir que els aliats van cometre també horribles atropellaments d'aquells drets. Però aquestes atrocitats (que han de denunciar-se) no van negar la justícia de la seva causa, la qual cosa no va justificar tals atrocitats però tampoc nega la validesa de la seva causa. Milers de generacions de les diferents nacions i pobles d'Europa (incloent Alemanya) es van beneficiar de la victòria de les forces aliades, prevenint el triomf del nazisme la força opressora del qual havia victimitzat tot el continent europeu. Negar per tant que uns eren els bons i uns altres eren els dolents és arribar a un relativisme que nega el propi sentit de progrés en la història. No cal dir que hi van haver dolents entre els bons i hi van haver bons entre els dolents. Però hi va haver clarament un bàndol just i un altre injust, i la gran majoria de la població es va beneficiar que guanyessin els justos. Per aquest motiu els seus representants van decidir celebrar la seva victòria i prohibir reproduir el nazisme en la seva cultura. A Alemanya està prohibida qualsevol expressió d'homenatge o lloança al nazisme.

A Espanya hi va haver també durant la Guerra Civil una causa justa –la defensa de la democràcia– i una causa injusta –el cop militar feixista– que la va interrompre. Aquí de nou, durant la Guerra Civil, hi van haver també atrocitats (que han de denunciar-se) realitzades per les forces que van defensar la República. Però això no nega que la seva causa fos justa, com ho testifica que la victòria del costat colpista va iniciar una dictadura enormement brutal (per cada assassinat polític que va cometre Mussolini, Franco en va cometre deu mil), assassinant a gairebé 200.000 persones en només el període 1939-1945, i establint un règim totalitari que va causar un gran subdesenvolupament econòmic, social i cultural del país. Quan el cop militar va ocórrer en l'any 1936, el PIB per càpita espanyol era semblant a l'italià. Al 1975 quan el dictador va morir, el PIB per càpita espanyol era només el 64% de l'italià i el 68% dels adults a Espanya tenia menys de sis anys d'educació. Em sembla un indicador d'insensibilitat democràtica que López Burniol es queixi que la Llei de la Memòria Històrica no consideri al bàndol colpista mereixedor de respecte, exigint el seu dret a ser homenatjats públicament al mateix nivell que els vençuts. Definir tal llei, com fa l'autor, com “una absurda involució” és continuar negant que els colpistes mereixin una condemna en una societat democràtica.